

VỀ VIỆC SỬ DỤNG THUẬT NGỮ KHOA HỌC

Ta biết rằng trong hiện tượng quang điện, muốn cho các electron quang điện không đến được anode để tạo thành dòng quang điện thì cần phải đặt giữa anode và cathode một *điện áp ngược*, (anode sẽ mắc vào *cực âm*, cathode mắc vào *cực dương*) có giá trị được xác định bởi

$$U_{AK} = K_{\max} / e$$

ở đây $K_{\max}$ được gọi là động năng ban đầu cực đại của electron quang điện, e là điện tích của electron. Các sách Vật lí ở Việt Nam từ phổ thông cho đến Đại học đều gọi điện áp được xác định ở trên là *hiệu điện thế hãm* hoặc *hiệu điện thế cản*, và thường kí hiệu là U_C .

Cách gọi như vậy đã rõ nghĩa chưa?

Theo tôi, trong tình huống này, thuật ngữ “hãm” và “cản” đều có cùng ý nghĩa, đó là “cản trở dòng quang điện”. Nó không thể nào làm bộc lộ được ý nghĩa là “triệt tiêu dòng quang điện” như trong bản chất mà nó phải có. Tôi lấy ví dụ, khi nói đến thuật ngữ “điện trở của kim loại” thì ai cũng đều hiểu đó là đại lượng đặc trưng cho tính chất “cản trở dòng điện” của kim loại mà thôi, tôi nhấn mạnh là “cản trở” chứ không phải là “triệt tiêu” hay là “dừng” dòng điện. Vì vậy tôi cho rằng việc sử dụng thuật ngữ “hiệu điện thế hãm” hoặc “hiệu điện thế cản” là không nêu rõ được bản chất của khái niệm này.

Đối chiếu với các sách Vật lí ở nước ngoài, tôi thấy họ đều sử dụng thuật ngữ “*stopping potential*” hoặc “*stopping voltage*”, ví dụ như cuốn ***Physics for scientists and engineers with modern physics*** của Douglas C. Giancoli (trang 990). Với thuật ngữ này thì dịch sang tiếng Việt là “*thế dừng*” hoặc “*điện áp dừng*” tôi nghĩ là thích hợp nhất. Thực tế thì lâu nay khi dạy cho sinh viên tôi luôn sử dụng cách dịch này.

Trên đây là một ý kiến nhỏ của tôi với mong muốn chuẩn xác hóa các thuật ngữ khoa học trong Vật lí ở trường Đại học.